

HISTORISK TIDSKRIFT
(Sweden)

133:1 • 2013

verksamhet, kristendomens historia, hemliga svenska Natoförbindelser och digitala läromiljöer i klassrummen. Många teman berörde också specifikt Åland och dess historia, som den ryska periodens eventuella inverkan eller hur självstyrelsen har påverkat förhållandet till Finland. Av programmets många presentationer kring de historiska möten som har skett på Åland utmärkte sig Martin Hårdstedts om de unga ryska soldater som kommanderats till Åland för att bygga Bomarsunds fästning och som inkvarterades hemma hos de åländska bönderna. Den påtvingade intimiteten skall ha fungerat förvånansvärt bra och lagt grunden för ett tämligen rikt socialt och kulturellt utbyte mellan ryssar och deras åländska värdar. Ett annat spännande föredrag, av Sofia Häggman, behandlade mötet mellan den åländske 1800-talsorientalisten Georg August Wallin och dennes upplevelse av det *verkliga* orienten. Som aklimatiserad skulle han komma att uppfatta den mytomspunna orienten, som han i förstone hade tyckt så skrämmande och annorlunda, ”som alldeles hemligt”. Dessa kulturella möten mellan enskilda människor, som framträder genom ett betraktande av vardagsvillkor, utgör ett intressant metodologiskt grepp och – eller förstås just därför – en ovanligt spännande empiri kring enskilda människors personliga möten och korsvägar, som faktiskt tycks ha haft avgörande betydelse både kulturellt och historiskt.

Historikerdagarna på Åland var ett lyckat arrangemang. Att förlägga mötet på en plats där deltagarna inte har så mycket annat att göra än att umgås leder onekligen till en särskild sorts gemenskap. Det faktum att det är arrangörerna som utformar programmet och därvidlag ber utvalda historiker om att tala om vissa på förhand givna teman sätter onekligen åhörarna i en central position – alltså en viss tyngdpunktsförskjutning jämfört med de Svenska Historikermötena, där forskarnas presentation av sin egen forskning ju står i centrum. I Historikerdagarna finns ett utmärkt forum för möten mellan alla med ett historiskt intresse och engagemang, vare sig man räknar sig till den historieintresserade allmänheten eller till akademien.

Stockholms universitet

ANNIKA SANDÉN

European Association for Urban History, Prag 29 augusti–1 september 2012

I månadsskiftet augusti–september samlades stadshistoriker från hela världen i Tjeckiens huvudstad Prag till den elfte internationella urbanhistorikerkonferensen. Bakom arrangemanget stod European Association for Urban History (EAUH), som har arrangerat dessa konferenser vartannat år sedan

början av 1990-talet. Under årens lopp har konferenserna växt sett till antalet deltagare och antalet sessioner. Årets konferens lockade 700 deltagare från 56 länder vilket måste ses som en framgång för associationen. Samtidigt diskuterades det om taket var nått för att kunna fortsätta i den nätverkande anda som konferenserna hittills har haft. Det begränsade antalet deltagare har på ett mycket positivt sätt möjliggjort ett socialt program med gemensamma och generöst tilltagna pauser för kaffe och lunch liksom kvällsaktiviteter med deltagande av samtliga konferensdeltagare. Detta har bidragit att EAUH-konferenserna har upplevts som socialt trivsamma och därmed även nätverksskapande. En lång rad samarbetsprojekt och nätverk har genom åren sprungit ur den mötesplats som konferenser har erbjudit. Ambitionen är att fortsätta på det spåret även framöver.

Konferensen inleddes med en *keynote*-föreläsning av den tidigare ledamoten i kommittén för EAUH och en av grundarna av konferensserien, professor Peter Clark (sedan 2010 hedersdoktor vid Stockholms universitet) på temat "European cities in a globalising world". Clark vände sig till konferensdeltagarna med två uppmaningar för framtidens urbanhistoriker: "Tänk komparativt!" och "Tänk globalt!". Själv författare till den omfattande syntesen *European cities and towns 400–2000* (2009) samt redaktör för den kommande volymen *The Oxford handbook of cities in world history* (2013), är han väl skickad att överblicka forskningsläget och indikera vilka vägar som står öppna för fortsatt utveckling av forskningsfältet. Clark pekade särskilt på några områden: Städerna i Östasien och Mellanöstern har förbisetts i alltför hög grad i forskningen, trots att dessa, ofta mycket stora, städer haft betydande inflytande på det urbana Europa under mycket lång tid. Insikten att global handel var betydelsefull redan från 1200-talet – och kanske ännu tidigare – öppnar för många nya perspektiv inom den europeiska stads-historiska forskningen. Genom global komparation kan vi ringa in vad som är specifikt för europeiska städer. Några aspekter som vi redan känner till är förmågan att bygga komplexa organisationer, den höga andelen specialiserade städer samt den effektiva offentliga byråkratin.

Sett till innehållet i de 80 sessioner som hölls under konferensen får Clarks uttalande ytterligare mening. Flertalet av sessionerna behandlade såväl långa tidsperspektiv som en stor geografisk bredd – långt utöver den (väst-) europeiska horisonten. Men den komparativa ansatsen förlorade sig gärna i enskilda mikrohistoriska studier i de papers som presenterades. Ansatsen ställer krav på sessionsledare och redaktörer för att föra upp empirin till den komparativa nivån.

Med en bra bit över 500 presenterade papers är det omöjligt att ge en fullständig överblick över konferensens innehåll. Några intryck kan dock återges: Bredden bland såväl ämnena som deltagarna var mycket stor och

konferensen lockade forskare från en lång rad discipliner. Antalet deltagare från andra världsdelar än Europa var också påfallande högt, inte minst från USA. Genushistoriska aspekter har länge varit dåligt tillgodosedda, men årets konferens erbjöd flera sessioner med den infallsvinkeln. Ett annat område som fått fotfäste är städers funktioner och den urbana identiteten.

Ett sammanfattande intryck är att EAUH-konferenserna genom åren har varit inkluderande och välkomnande. Förutom de generösa sociala programmen som erbjuds är det lätt att som ung forskare – utan eget nätverk – delta och presentera papers. Formatet med en tvåstegsmodell, med *call for sessions* i ett första steg och *calls for papers* till sessionerna i ett andra steg, gör att man ställs inför ett smörgårdsbord av möjligheter i god tid före konferensen och kan lätt hitta en passande session att delta i. Från svensk sida deltog vid årets konferens runt 20 forskare, men trots det behändiga formatet var det få unga forskare i den svenska delegationen. En uppmaning till alla – men särskilt doktorander och handledare – är därför att ta en titt på EAUH:s nya hemsida (www.eauh.eu) och fundera över möjligheten att kanske organisera en session eller delta med ett paper vid nästa konferens, som kommer att hållas i Lissabon 3–6 september 2014.

Stads- och kommunhistoriska institutet

MATS BERGLUND

Sverige och allt det andra: det svenska 1700-talet i kosmopolitisk belysning, Uppsala den 25–26 oktober 2012

I slutet av oktober 2012 samlades ett 80-tal forskare i Blåsenhus i Uppsala för den första konferensen arrangerad av Sällskapet för 1700-talsstudier. Den breda uppslutningen gav upphov till tvärdisciplinära möten mellan forskare från universitet och fristående institutioner från hela Sverige, liksom från Finland, Tyskland, Italien och Storbritannien.

Det tvärvetenskapliga och interdisciplinära anslaget betonades av sällskapets vice ordförande Göran Rydén i dennes välkomstanförande. Han betonade också 1700-talsforskningens globala ansatser, vilket ju även var konferensens övergripande tema. Rydén menade att det var hög tid att lyfta fram Sveriges deltagande i ett globalt sammanhang, och detta anslag kom att präglade sessionerna under de två dagarna. Programmet fortlöpte med parallella sessioner, där "Platsens betydelser" och "Musik – influenser och innovationer" var först ut. Dessa följdes av "Identiteter, självbilder, roller" och "Kunskapsspridning och nätverk". Tredje och sista par ut under torsdagen var "Vitterhet – generer och mediala strategier" och "Världsomspännande vetenskap".